

Na przestrzeni wieków jedno zdanie wielokrotnie rozbrzmiewało w kaznodziejstwie, katechezie i refleksji licznych kapłanów, biskupów oraz teologów: **„Katolik nieświadomy, przyszły protestant”**. Choć może ono brzmieć ostro, a nawet kontrowersyjnie dla współczesnego ucha, zawiera głęboką prawdę duchową i duszpasterską, którą należy rozważyć spokojnie i w sposób pogłębiony.

Nie chodzi tu o pogardę wobec naszych braci protestantów ani o uproszczoną krytykę osób należących do innych wyznań chrześcijańskich. To zdanie wskazuje na bardzo konkretną rzeczywistość: **gdy katolik nie zna racji swojej wiary, nie rozumie nauczania Kościoła i nie pojmuje bogactwa Tradycji, staje się podatny na każdą doktrynę, która wydaje się bardziej przekonująca, prostsza lub bardziej emocjonalnie atrakcyjna.**

Żyjemy w epoce, w której obfituje w opinie religijne, internetowych kaznodziejów, krótkie filmy rzekomo rozwiązujące skomplikowane kwestie teologiczne oraz osobiste interpretacje Biblii. W takim kontekście ignorancja religijna nie jest jedynie brakiem intelektualnym; może stać się poważnym zagrożeniem dla życia duchowego.

Dlatego bardziej niż kiedykolwiek warto zastanowić się nad tym wyrażeniem i zrozumieć, dlaczego znajomość wiary jest koniecznością dla każdego katolika, który pragnie pozostać wierny Chrystusowi.

Ignorancja religijna: problem odwieczny

Wielu ludzi uważa, że brak formacji religijnej jest problemem współczesnym. Jednak już w Piśmie Świętym znajdujemy to samo zaniepokojenie.

Bóg skarży się przez proroka Ozeasza:

„*Mój lud ginie z braku poznania.*” (Oz 4,6)

Nie mówi, że ginie z powodu braku bogactwa, władzy czy wpływów politycznych. Mówi, że ginie z powodu braku poznania.

Historia Izraela wielokrotnie potwierdza ten schemat. Gdy lud znał Prawo Boże, pozostawał

„Katolik nieświadomy, przyszły protestant”: pilna potrzeba poznania wiary, aby ją zachować | 2

wierny. Gdy zapominał otrzymane nauczanie, popadał w bałwochwalstwo.

Podobnie dzieje się w życiu chrześcijańskim.

Katolik, który nie rozumie:

- Eucharystii,
- sakramentów,
- roli Najświętszej Maryi Panny,
- autorytetu Kościoła,
- sukcesji apostoelskiej,
- Tradycji,
- znaczenia Mszy Świętej,

będzie miał ogromne trudności w obronie swojej wiary, gdy te kwestie zostaną zakwestionowane.

Wiara musi być poznana

Istnieje dziś bardzo rozpowszechnione fałszywe przekonanie: że wiara polega wyłącznie na uczuciach.

Według tej wizji wystarczy „czuć Boga w sercu”.

Jednak wiara katolicka zawsze nauczała, że obejmuje ona również rozum.

Święty Piotr zachęcał pierwszych chrześcijan:

„Bądźcie zawsze gotowi do obrony wobec każdego, kto domaga się od was uzasadnienia tej nadziei, która w was jest.” (1 P 3,15)

Zwróćmy uwagę, że nie mówi jedynie o posiadaniu nadziei, lecz o **uzasadnieniu jej**.

Wierzący powinien umieć wyjaśnić:

- co wierzy,
- dlaczego wierzy,
- skąd pochodzi to nauczanie,
- jak Kościół je przekazuje.

Wiara nie jest chwilową emocją.

Wiara jest wolnym i rozumnym przyłgnięciem do prawdy objawionej przez Boga.

Dlaczego niektórzy katolicy odchodzą od Kościoła?

Przyczyny mogą być różne i złożone.

Czasami są to osobiste zranienia.

Innym razem wpływają okoliczności rodzinne.

W niektórych przypadkach skandale podważają zaufanie.

Jednak istnieje jeden powtarzający się czynnik: **brak formacji doktrynalnej**.

Wielu katolików otrzymało jedynie katechezę dziecięcą.

Nauczyli się kilku modlitw.

Przystąpili do Pierwszej Komunii Świętej.

Być może zostali bierzmowani.

A potem nigdy nie pogłębili swojej wiary.

Tymczasem przez lata kontynuowali naukę:

- historii,
- nauk ścisłych,

- polityki,
- technologii,
- ekonomii.

Ich formacja intelektualna rozwijała się, podczas gdy formacja religijna pozostała na poziomie dzieciństwa.

W rezultacie posiadają dorosły umysł i dziecięcą wiarę.

Gdy ktoś podważa Kościół przy użyciu pozornie mocnych argumentów biblijnych, słabo uformowany katolik często nie potrafi odpowiedzieć.

A gdy nie zna odpowiedzi, zaczyna uważać, że ich nie ma.

Historyczna strategia Reformacji protestanckiej

Aby lepiej zrozumieć tę kwestię, należy przypomnieć pewne fakty historyczne.

W XVI wieku rozłam zapoczątkowany przez Marcin Luter doprowadził do głębokiego podziału chrześcijaństwa zachodniego.

Wśród doktryn głoszonych przez reformatorów znajdowały się:

- Sola Scriptura (tylko Pismo),
- Sola Fide (tylko wiara),
- odrzucenie papieżstwa,
- negacja niektórych sakramentów,
- kwestionowanie kultu świętych,
- odrzucenie części Tradycji.

Wielu katolików tamtej epoki nie posiadało wystarczającej formacji, aby odpowiedzieć na te spory.

Kościół dostrzegł wówczas konieczność głębszej katechizacji.

„Katolik nieświadomy, przyszły protestant”: pilna potrzeba poznania wiary, aby ją zachować | 5

Owocem tego był niezwykle odnowiony wysiłek doktrynalny i duszpasterski, promowany przez Sobór Trydencki.

Z niego wyrosły katechizmy, lepiej zorganizowane seminaria oraz intensywna formacja, która umocniła tożsamość katolicką na wieki.

Ta lekcja pozostaje aktualna również dziś.

Problem nie polega na czytaniu Biblii

Niektórzy uważają, że rozwiązaniem jest po prostu częstsze czytanie Biblii.

Jednak problem jest głębszy.

Kościół katolicki zawsze miłował Pismo Święte.

Święty Hieronim mówił:

„*Nie znać Pisma Świętego to nie znać Chrystusa.*”

Problem pojawia się wtedy, gdy Biblia jest interpretowana poza Kościołem, który ją otrzymał, zachował i przekazał.

Podstawowe pytanie brzmi:

Kto ma władzę właściwie interpretować Pismo Święte?

Jeśli każdy wierzący interpretuje teksty święte samodzielnie, nieuchronnie pojawiają się sprzeczne interpretacje.

Dlatego właśnie Chrystus nie pozostawił tylko księgi.

Założył również Kościół.

Powiedział do Apostołów:

„Katolik nieświadomy, przyszły protestant”: pilna potrzeba poznania wiary, aby ją zachować | 6

„Kto was słucha, Mnie słucha.” (Łk 10,16)

Historycznie Kościół istniał przed Nowym Testamentem.

Zanim ustalono kanon biblijny, wspólnota apostołska już nauczała wiary.

Ignorancja dotycząca Eucharystii

Jednym z najczęstszych przykładów ignorancji religijnej jest centralny sakrament wiary katolickiej: Eucharystia.

Wielu katolików nie potrafi wyjaśnić, dlaczego wierzy w realną obecność Chrystusa.

A jednak Jezus był niezwykle jasny:

„Ciało moje jest prawdziwym pokarmem, a Krew moja jest prawdziwym napojem.” (J 6,55)

Gdy niektórzy uczniowie opuścili Chrystusa z powodu tych słów, Jezus nie sprostował ich, mówiąc, że wszystko jest jedynie symbolem.

Pozwolił im odejść.

Kościół zawsze rozumiał ten fragment w sensie realnym i sakramentalnym.

Katolik, który nie zna tego nauczania, łatwo może zostać dezorientowany, gdy słyszy interpretację redukującą Eucharystię do zwykłego symbolu.

„Katolik nieświadomy, przyszły protestant”: pilna potrzeba poznania wiary, aby ją zachować | 7

Ignorancja dotycząca Maryi

Innym częstym obszarem nieporozumień jest doktryna maryjna.

Wielu katolików wie, że kocha Maryję, ale nie potrafi wyjaśnić dlaczego.

Nie znają:

- Bożego Macierzyństwa,
- dziewictwa Maryi,
- Niepokalanego Poczęcia,
- Wniebowzięcia,
- wstawiennictwa świętych.

Gdy ktoś twierdzi, że katolicy „adorują Maryję”, niektórzy są zdezorientowani, ponieważ nigdy nie poznali rzeczywistego nauczania Kościoła.

Tymczasem doktryna katolicka jasno rozróżnia:

- adorację należną wyłącznie Bogu,
- cześć oddawaną świętym,
- szczególną cześć dla Najświętszej Maryi Panny.

Formacja usuwa nieporozumienia i umacnia wiarę.

Katechizm: zapomniany skarb

Zadziwiające jest to, że wiele katolickich domów posiada liczne Biblie, ale nie posiada Katechizmu.

A jeśli go posiadają, rzadko go czytają.

Tymczasem Katechizm Kościoła Katolickiego jest jednym z najcenniejszych narzędzi poznania wiary.

Zawiera odpowiedzi dotyczące:

„Katolik nieświadomy, przyszły protestant”: pilna potrzeba poznania wiary, aby ją zachować | 8

- Boga,
- Trójcy Świętej,
- sakramentów,
- moralności chrześcijańskiej,
- modlitwy,
- życia wiecznego.

Każdy katolik powinien poświęcać czas na jego studiowanie.

Nie jest to książka przeznaczona wyłącznie dla kapłanów czy teologów.

Jest to narzędzie dla wszystkich wiernych.

Ignorancja religijna w erze cyfrowej

Dziś sytuacja stawia nowe wyzwania.

Internet oferuje ogromne możliwości ewangelizacji.

Ale jednocześnie mnoży rozpowszechnianie błędów doktrynalnych.

Tysiące osób otrzymuje swoją formację religijną głównie poprzez:

- krótkie filmy,
- media społecznościowe,
- influencerów religijnych,
- debaty polemiczne.

Bardzo często uproszczone argumenty są przedstawiane jako rozstrzygające tylko dlatego, że słuchacz nie ma odpowiedniego przygotowania, by je krytycznie ocenić.

Dlatego katolik XXI wieku potrzebuje większej formacji niż kiedykolwiek wcześniej.

Nie wystarczy powtarzać wyuczonych formuł.

Konieczne jest głębokie rozumienie wiary.

Obowiązek formacji

Formacja doktrynalna nie jest luksusem dla specjalistów.

Jest obowiązkiem każdego ochrzczonego.

Sobór Watykański II przypomniał, jak ważne jest, aby świeccy lepiej poznawali naukę chrześcijańską, aby mogli świadczyć w świecie.

Ewangelizacja zaczyna się od własnego nawrócenia intelektualnego i duchowego.

Nie możemy przekazywać tego, czego nie znamy.

Nie możemy bronić tego, czego nie rozumiemy.

Nie możemy w pełni kochać tego, czego bogactwa nie pojmujemy.

Jak uniknąć bycia „katolikiem nieświadomym”

Odpowiedź nie polega na gromadzeniu wiedzy teologicznej z intelektualnej pychy.

Prawdziwa formacja prowadzi do głębszej miłości Chrystusa.

Pomocne mogą być konkretne praktyki:

1. Codzienne czytanie Biblii

Nie w izolacji, lecz w jedności z nauczaniem Kościoła.

2. Studiowanie Katechizmu

Nawet kilka paragrafów dziennie.

3. Czytanie Ojców Kościoła

Pokazują oni, jak pierwsi chrześcijanie rozumieli wiarę.

4. Stała formacja

Formacja chrześcijańska nie kończy się na bierzmowaniu.

Powinna trwać całe życie.

5. Aktywne uczestnictwo w życiu parafii

Kursy, grupy studyjne, rekolekcje i konferencje mogą ogromnie umocnić wiarę.

6. Pielęgnowanie modlitwy

Teologia bez modlitwy może stać się jedynie informacją.

Modlitwa przemienia wiedzę w spotkanie z Bogiem.

Wiedza prowadząca do miłości

Istnieje niebezpieczeństwo przeciwne ignorancji: zimny intelektualizm.

Nie wystarczy znać doktryn.

Diabeł zna wiele teologii.

To, co zbawia, to żywa wiara, która przemienia życie.

Jednak nie możemy też głęboko kochać tego, czego nie znamy.

Im bardziej znamy Chrystusa, tym bardziej Go Kochamy.

Im bardziej rozumiemy Kościół, tym bardziej go cenimy.

Im bardziej odkrywamy bogactwo tradycji katolickiej, tym bardziej jesteśmy wdzięczni za otrzymany skarb.

Zakończenie: poznawać, aby trwać

Wyrażenie „Katolik nieświadomy, przyszły protestant” nie powinno być rozumiane jako atak ani potępienie. Jest to ostrzeżenie duszpasterskie, które wyrasta z historycznej rzeczywistości wielokrotnie się powtarzającej.

Kto nie zna swojej wiary, jest narażony na zamęt.

Kto nie rozumie doktryny, będzie miał trudność w jej obronie.

Kto nie pogłębia otrzymanego skarbu, ryzykuje jego utratę, nie poznawszy go nigdy naprawdę.

W epoce naznaczonej dezinformacją religijną, powierzchownością i fragmentacją doktrynalną lekarstwo pozostaje to samo, które wskazywali święci wszystkich czasów: **solidna formacja, stała modlitwa i głęboka miłość do prawdy objawionej przez Chrystusa.**

Wiara katolicka nie boi się studium. Przeciwnie — zaprasza do szukania, rozumienia i pogłębiania.

A gdy katolik naprawdę poznaje swoją wiarę, odkrywa, że nie jest ona jedynie odziedziczoną tradycją, lecz żywym spotkaniem z Jezusem Chrystusem, „Drogą, Prawdą i Życiem” (J 14,6), który może oświecić każdy aspekt ludzkiej egzystencji i doprowadzić ją do pełni Boga.